Чому вчасне та ввічливе спілкування в ТЦК — це єдиний шанс самостійно обрати свою військову долю

ВІЙНА З РОСІЄЮ | ЧТ, 2026-06-04 08:36

Версия для печати

Чому подальша доля людини в ТЦК повністю залежить від її власного вибору, адекватності та готовності чесно запропонувати свої цивільні навички рекрутерам, а не намагатися безглуздо симулювати хвороби.

Російським іпсошникам вдається робити з українських ТЦК образ ворога. Відео з побиттям мобілізованих стрімко розлітаються в мережі, створюючи враження повсюдної жорстокості, а не окремих випадків. Поширюється думка, що всіх ухилянтів відправляють одразу «на м'ясо». Але що ж відбувається за дверима ТЦК? *Як проходять ВЛК за 10 хвилин і чому відбирають телефони? Журналісти видання* **Texty.org.ua** *розпитали в одного з військовослужбовців ТЦК.*

«99,9% не з'являться за повісткою»

«Як тільки ми бачимо, що фотографують щойно встановлений блокпост, знаємо, що сюди вже навряд чи поїде хтось із тих, хто може бути мобілізований», — каже Олександр, який сам місяць тому звільнився зі служби за станом здоров'я.

Фотографії розміщують у телеграм-каналах і пишуть, де стоять патрулі. Ті, хто ухиляється від служби, вже не поїдуть тією дорогою. Колишній військовослужбовець каже, що вони відстежують ці канали і навіть знають деякі методи боротьби, але заблокувати їх усі нереально. Миттєво з'являються нові для кожного ЖК, району чи міста.

95% тих, хто зупиняється на блокпосту, мають бронь із роботи або відстрочку за сімейними обставинами. Олександра дивує, що серед заброньованих є й «охоронці та сантехніки міністерств».

На п'ятому році повномасштабної війни добровільно до ТЦК приходить лише 5–10%. Це переважно ті, хто вже обрав собі бригаду або просить допомогти з пошуком місця служби.

Більшість військовозобов'язаних у ТЦК доставляє поліція. Це ті, кого зупинили на вулиці під час комендантської години. Різні порушники, у яких поліція перевіряє документи. Окрема категорія — сімейні насильники. Поліція пробиває людину по «Оберегу» (державний електронний реєстр військовозобов'язаних і резервістів). Якщо з військовим обліком непорядок, везуть до ТЦК.

За останні місяці в Києві збільшили кількість груп оповіщення на 40%. Про це **заявив** виконувач обов'язків заступника начальника Київського ТЦК Валерій Кравченко. До груп оповіщення можуть залучати представників органів місцевого самоврядування та ОСББ. Нібито для вручення повісток. Хоча на практиці такі заходи недієві.

«Якщо на вулиці вручити повістку, то 99,9% не з'являться», — констатує наш співрозмовник.

За день із кожного району мають мобілізувати до 10 людей. Таку норму встановлює керівництво. Контингент мобілізованих дуже строкатий.

> Читайте також: **Борг перед Васею та "поплавлені" душі: Заступник комбата 32 бригади про мотивацію та психологію п'ятого року війни**

Перевірка облікових даних на вулицях Ковеля, Волинська область. Фото: Суспільне Луцьк

«Відкосити не вдасться»

Тих, хто потрапляє до ТЦК, можна умовно поділити на кілька категорій (назви вигадані журналісткою для зручності класифікації).

Фаталісти — зазвичай адекватні. Виконують те, що їм скажуть військові.

«Вони ставляться з розумінням. Спіймали, отже, треба йти служити», — пояснює Олександр.

Симулянти — починають «косити», вигадуючи хвороби. За словами Олександра, 60–70% симулюють високий тиск і біль у серці. А коли приїжджає швидка, то виявляється, що все в нормі. Екіпажі швидкої приїжджають зазвичай ті самі, вони вже в курсі, що в 70% випадків буде симулянт.

«У 95% випадків відкосити не вдасться. У нас є лікарі, які все перевіряють», — каже він.

Креативники — вигадують різні способи втечі. Якось затриманий намагався втекти, відрекомендувавшись представником спецслужби. Сказав охоронцеві, що він із СБУ, швидко показав якесь посвідчення. Охоронець не роздивився, але став уточнювати по рації в чергового. «Есбеушник» почав тікати. Його спіймали.

Залежні — алко- й наркозалежні, люди з психічними порушеннями. Поведінка може бути неадекватною.

«Буває, що наркомани й алкоголіки можуть роздягатися і бігати голими. Деякі починають трощити все навколо себе, лізти в бійку. Тоді доводиться надягати наручники чи закривати їх, щоб заспокоїти й не дати заподіяти шкоди собі та іншим», — розповідає колишній військовослужбовець.

Хронічних алкозалежних зазвичай не беруть. Але загалом стан сп'яніння не перешкоджає мобілізації.

«Один п'яний якось кричав: "Везіть мене в штурмовики. Буду всіх гризти і рвати". Йому пропонували тилові бригади, але він вимагав: "Тільки в штурм!"», — згадує Олександр.

«Трапляється, вечорами приходить молодь 18–24 років напідпитку: "Хочемо в Скелю чи Третю штурмову. Їм кажуть: "Хлопці, приходьте зранку". Ще ні разу ніхто не приходив», — додає він.

Бувають такі дні, що привозять переважно наркозалежних. Але не всіх їх можуть мобілізувати. Шанси 50 на 50. Якщо людина стоїть на обліку і лікується за державною програмою, має відповідний документ, то за законом не підлягає призову. Якщо ж у приватній клініці, то піде служити.

«Приватні часто просто видають безплатну дозу», — пояснює Олександр.

Також не візьмуть служити тих, у кого відкриті вени, куди колють наркотики, або хто не може присісти через тривале вживання. Ще залежить від виду наркотиків і дози. Наркозалежного можуть взяти в бригаду, потримати тиждень-два на пересидці, провести детокс. Прямо на фронт їх не відправляють. Спочатку навчання.

Часом можуть привозити і бездомних. За словами Олександра, щомісяця два-три безхатьки приходять добровільно і кажуть: «Хочу мобілізуватися».

«Чув, що в Чернівцях мобілізували бездомного й залишили служити в ТЦК. Бо за станом здоров'я він не підходив для бойових частин і ВЧЗ (військова частина забезпечення)», — розповідає Олександр.

Для бездомних, які живуть на вулиці, такий сценарій може бути рятівним. Бо їх миють, годують, одягають, дають повний військовий соцпакет і забезпечують лікування.

«Якщо він ходитиме бухатиме, то, звісно, отримуватиме за це на горіхи», — каже військовий.

Буває, що поліція привозить і людей з інвалідністю. Навіть якщо вони показують документи. Людина може потрапити в розшук, якщо отримала інвалідність недавно і ще не підтягнулася в «Оберезі».

Буває, поліція привозить тих, хто каже, що не підлягає призову, однак це не підтверджено документами, «Оберегом», «Резервом». І тоді інформація зі слів людини не має юридичної сили. Така людина підлягає призову.

«Якщо людина каже, що вчитель і має право на відстрочку, то це так не працює. Треба було раніше офіційно податися на відстрочку», — розповідає Олександр.

Водночас, за його словами, людям з інвалідністю, які не отримали офіційно відстрочку, дозволяють піднести документи пізніше, щоб виключити їх із розшуку й військовозобов'язаних.

«Так само з багатодітними батьками, родичами загиблих військовослужбовців. Їх відпускають під повістку, щоб прийшли через два-три дні з документами. Якщо навіть не прийде, то нічого страшного не станеться», — додає колишній військовослужбовець.

> Читайте також: **Як можна вирішити проблему з поповненням ЗСУ: 5 стовпів мобілізації**

Навчання в ЗСУ

Чому забирають телефони?

Коли людину затримують через те, що вона в розшуку, у неї забирають телефон або одразу, або на вході в будівлю ТЦК. Але це стосується «буйних і неадекватів».

Це відбувається з кількох причин. По-перше, затримані починають викликати поліцію через «незаконне утримання». Далі приїжджає наряд. Можливо, навіть той самий, що привіз його в ТЦК. Поліцейські мусять перевірити, чи все в порядку, документально оформити виклик.

Дехто викликає швидку допомогу. Щоразу, як вона приїжджає, мусить офіційно отримати документ, чому не госпіталізувала людину. Працівники ТЦК мають довести, що виклик безпідставний.

«На швидкій уже знають: якщо виклик до нас, то 9 із 10 він фейковий», — каже Олександр.

По-друге, коли військовозобов'язаний телефонує родичам чи друзям і каже, у який саме ТЦК його доставили, родичі можуть робити спроби «врятувати» його. Так сталося з одним із блогерів: він встиг написати в соцмережі місце свого перебування, і підтягнулася ціла бригада його прихильників. Вони перекрили виїзди, не давали доправити мобілізованого блогера в навчальний центр. Бувало, що родичі нападали на машини, трощили їх, влаштовували погоню.

Якось один військовий-фронтовик приїхав відбити свого рідного брата, а разом із ним і його військові побратими.

«Якщо людина нормальна, адекватна, то їй дають подзвонити і родичів пускають, щоб вони передали якісь речі чи їжу, щоб поговорили чи покурили разом», — розповідає Олександр.

Якщо затриманого відпускають додому, то телефон і особисті речі повертають. Якщо відправляють на навчання, речі віддають представникові частини. Бо в навчальних центрах також дозволяють дзвонити. Зазвичай раз на тиждень. Хоча в деяких телефони не забирають узагалі.

Росіяни знають, де розміщені навчальні центри. Якщо з однієї точки десь у лісі одночасно буде багато мобільних дзвінків, вони одразу вичислять і запустять ракету, пояснює наш співрозмовник.

Нерідко в мобілізованих вилучають газові балончики, пневматичні й газові пістолети, електрошокери тощо.

«Буває, що поліція привозить типів, які ходять по вулицях зі здоровенними кухонними ножами. Як кинджали. Прямо джигіти якісь», — сміється Олександр.

> Читайте також: **Замість ефективної організації процесу мобілізації влада розпалює ворожнечу між українцями**

Військові під час проходження ВЛК

«ВЛК не повинна шукати твої болячки»

Після того як мобілізовані потрапили до ТЦК, вони мають пройти військово-лікарську комісію (ВЛК). Олександр каже, що в мобілізованих хибне уявлення про ВЛК. Вони вважають, що там зобов'язані виявити його хворобу й не відправити служити.

Насправді ж лікарі дивляться, чи є в людини оформлені в Helsi (система, де фіксуються всі прийоми в лікаря, діагнози, аналізи) візити до лікарів, які в неї діагнози, чи перебуває на обліку (алко, нарко, психо), чи має інвалідність і так далі.

«ВЛК не повинна шукати твої болячки. У них і немає таких можливостей. Вони дивляться документи і дають свою оцінку», — пояснює Олександр.

Буває, людина каже, що має хронічну хворобу, вживає ліки, але не знає, як вони називаються. Або не була в лікарні вже понад 10 років. Або каже, що не пам'ятає, до якого лікаря ходить.

Один мобілізований скаржився на біль у шлунку.

— А до якого лікаря ти звертався? — запитує в нього медик ВЛК.

— Не пам'ятаю…

— Може, до отоларинголога? — пропонує жартома варіант.

— Точно, — погоджується симулянт.

Якщо людині кажуть пройти в кабінет до лікаря, а вона відмовляється, починає «бикувати», її не перевірятимуть. Значить вона здорова за умовчанням.

> Читайте також: **ТЦК під мікроскопом: результати чотирирічного моніторингу статків обласних військкомів**

Рекрутери

У ТЦК приїжджають рекрутери з різних бригад. «Буває, у залі їх більше, ніж самих мобілізованих», — каже Олександр.

Процес рекрутингу чимось схожий на швидкі побачення (speed dating), коли за столики сідають пари. Після короткої розмови один із учасників пересідає за наступний столик і спілкується з іншим рекрутером. І так триває, поки всі між собою не познайомляться. За короткий час треба зробити вибір, де проходитимеш службу. Якщо не обереш нікого, тоді вибір зроблять за тебе.

Рекрутери візуально самі оцінюють мобілізованих. Звертають увагу на вік, фізичну форму, поведінку. Можуть підійти і розпитати про досвід, освіту, родину. Розповісти про свою бригаду, пояснити, які в них «плюшки» на службі. Потім підходить рекрутер з іншої бригади і процес продовжується.

Бесіда може відбуватися одночасно з кількома рекрутерами, пояснює Олександр. Якщо «покупець» кимось зацікавився, він каже про це начальнику ТЦК. Тоді оформляють документ і мобілізований їде в ту бригаду.

«Дивляться на адекватність і зацікавленість людини. Якщо вона не намагається уникнути служби, хоче бути корисною, її швидко заберуть у хороше місце. А якщо каже "нічого не хочу", "піду покурю", "посиджу…", то такі не цікаві рекрутерам», — розповідає Олександр.

Буває, що мобілізованого, який вже домовився з однією бригадою, намагаються переманити в іншу. Зокрема, розповідаючи негативні речі про ту бригаду, в яку він рекрутувався. Часто це відбувається в курилці, де перетинаються всі: військовозобов'язані, працівники ТЦК, рекрутери.

«Курилка — це місце, де можна неформально поговорити, показати себе, дізнатися про свою подальшу долю й зробити її кращою. За кваліфікованих фахівців рекрутери мало не б'ються», — пояснює Олександр.

Каже, що нині для людини будь-якої цивільної професії знайдеться заняття в армії.

«Якщо ти офігенний зварювальник, то варитимеш і ремонтуватимеш бронетехніку, якщо лікар, будеш медиком, якщо радіоінженер, то візьмуть зв'язківцем чи дрони паятимеш. Зараз дуже шукають тих, хто вміє тримати в руках паяльник і може відрізнити транзистор від резистора», — каже колишній працівник ТЦК.

Ремонт техніки в Силах оборони України

Дуже потрібні водії, інженери, логісти. За словами Олександра, навіть якщо ти художник, малюєш пензлем, є багато можливостей: малювати карти, розробляти маскувальні сітки під будь-яку місцевість. Дизайнер одягу став шевцем у бригаді, хіміки роблять вибухівку, любителі комп'ютерних ігор, які толком ніколи не працювали, але чудово вправляються з джойстиком, можуть стати дронарями.

Є рекрутери, які набирають обмежено придатних людей у військові частини забезпечення.

«У ТЦК також не вистачає людей», — каже Олександр.

Подальша доля мобілізованого часто вирішується вже за 24 години. Якщо рекрутери забирають, то це плюс для ТЦК. За військовозобов'язаного не треба відповідати, не треба витрачати зайвий ресурс, везти на «оглядини» в навчальні центри.

Якщо мобілізований сам нічого не обирає, вибір роблять за нього. Тоді час перебування в розподільчому пункті може бути довшим. Чекатимуть, поки набереться достатньо людей, щоб відправити їх у навчальний центр.

«Якщо привозиш чоловіка в нормальну бригаду, а він каже: "Та я злодій, бандит, я втечу", від нього можуть відмовитися. Сказати, нам такі не треба. І тоді його везуть у ту бригаду, де беруть усіх. Переважно це бойові», — розповідає Олександр.

Олександр наголошує: розповіді про те, що людей, які в «Резерві+» позначені «у розшуку», відправляють на «нуль», — це «стовідсоткова російська пропаганда і ефесбешна хрінь для зриву мобілізації».

Щоб потрапити в штурмові полки, треба ще постаратися. Адже військові мають бути впевнені в людині, з якою їм іти в бій.

«Якщо тебе поранять чи вб'ють, по тебе ще треба повзти, ризикувати своїм здоров'ям. Кому це треба? Або якщо ти "дрищ" і від пострілу обкакався, то куди тебе в штурмовики? Їжу і боєприпаси підноситимеш», — каже колишній військовослужбовець.

Навіть у штурмові бригади потрібні різні спеціалісти. Дронарі, наприклад. Головна порада від представника ТЦК: щоб потрапити в хорошу бригаду, краще бути ввічливим і не обманювати.

—

Олена Кущенко, опубліковано у виданні Texty.org.ua

Читайте також:

- Мобілізаційне решето України: Рівніші за інших і "не народжені для війни"
- Мобілізація: відповіді на найпоширеніші питання
- Михайло Онуфер: Армія – це зріз, показник країни. Якщо в країні відбувається хаос, в армії відбувається те саме
- Правоохоронці відкрили 289 600 справ про СЗЧ і дезертирство з початку широкомасштабної війни
- Командир про причини СЗЧ: безкарність, дикі чутки та погана підготовка
- Донька змусила повернутися в армію. Хотів тікати полем. Історії бійців, що воюють після СЗЧ
- Павло Казарін: "Партія ухилянтів"
- Культурний Шлях на Захід: як 3000 ухилянтів не повернулися з-за кордону за сприяння Мінкульту
- Як (не) карають організаторів схем для ухилянтів які деморалізують армію та населення
- Полювання на військкомів. Як Україна намагалася щось покращити в мобілізації і чому нічого не вийшло
- Як дозвіл на виїзд за кордон чоловікам 18-22 років позначився на ринку праці та які проблеми можуть виникнути в майбутньому?

Share 0

Читайте «Аргумент» в Facebook и Twitter

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите ***Ctrl+Enter.***

Коментарі

ВІДЕО

Село стерли за ніч: як війна руйнує життя на Запорізькому напрямку

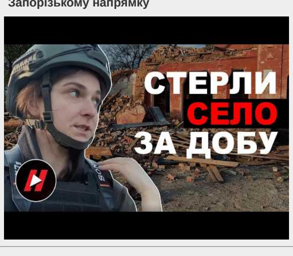

Рік назад СБУ провела знамениту спецоперацію «Павутина»

Українців — на індусів | Чому несеться про мігрантів і чи є проблема на ринку праці

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань – за запитом через електронну пошту.**Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.**. При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: ***uargumentum@gmail.com***